

Inventaris van het archief van Adriaan Goslinga

1860-1972

Samengesteld door E.M. Jansen BA.

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 499
November 2007

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Biografie Adriaan Goslinga	3
Geschiedenis van het archief	4
Inventaris	6
Correspondentie	6
Particulier leven	6
Steketee-familie en –genealogie	6
Jeugd	6
Studie	7
HBS en gymnasium	7
Universiteit en archiefstudie in het buitenland	7
Gezins- en persoonlijk leven	7
Overlijden	8
Publiek leven	8
Carrière	8
Leraar gymnasium en HBS	8
Hoogleraar Vrije Universiteit	8
Goslinga als auteur	9
Groen van Prinsterer	9
Overige werken	9
Overige werkzaamheden	9
Nagekomen stukken	10
Bijlage 1: Chronologie leven Adriaan Goslinga	11
Bijlage 2: Bibliografie van Adriaan Goslinga	12
Bijlage 3: Geadresseerden, data en afzenders van de correspondentie	16
Bijlage 4: Titels redevoeringen en toespraken	21
Bijlage 5: Bullen van het lidmaatschap SSR en promotiebul 1903-1915; ‘grote stukken’, bewaard in collectie nr. 193 in kelder KE-60	22

Inleiding

Biografie Adriaan Goslinga

Adriaan Goslinga werd geboren op 26 september 1884 te Bolsward als zesde kind van Simon Tjeerds Goslinga, een gereformeerde predikant, en Maatje Elizabeth Goslinga – Steketee.¹ In 1926 trouwde hij met Johanna Louisa Huisken en kreeg met haar vijf kinderen. Hij overleed op 2 februari 1961.

Van 1896 tot 1903 bezocht Goslinga de HBS en het stedelijk gymnasium te Schiedam, waar hij een goede leerling was.² Hij gedroeg zich niet altijd even netjes, wat blijkt uit een dagvaarding die hij als 11-jarige jongen ontving wegens slotje springen langs stadspark de Plantage in Schiedam.³

Na zijn examen aan het gymnasium te hebben gehaald, schreef hij zich in als student aan de Rijksuniversiteit Leiden, waar hij tot 1909 studeerde en een Rijksstudiebeurs van f 800,- per jaar ontving. Tijdens zijn studententijd werd Goslinga lid van de vereniging de Unie van Hendrik de Cock, (later de Societas Studiosorum Reformatorum (SSR)) die zich richtte op het bewaren van het gereformeerde geloof aan universiteiten.

Na zijn studie vertrok Goslinga in 1910 naar Londen en Parijs om daar een archiefstudie te doen. In 1911 keerde hij terug naar Nederland, waar hij tot 1913 een baan als leraar aan het Marnixgymnasium in Rotterdam aannam.

Goslinga begon met zijn proefschrift *Slingelandt's Efforts towards European Peace* onder begeleiding van C.H.T. Bussemaker aan de Rijksuniversiteit in Leiden. Door het overlijden van Bussemaker promoveerde Goslinga in 1915 bij P.J. Blok. In hetzelfde jaar werd Goslinga leraar aan het Rijks HBS te Winterswijk.

In 1918 werd aan de Vrije Universiteit te Amsterdam (VU) besloten voor het eerst hoogleraren voor het vakgebied geschiedenis aan te stellen. De keuze viel op Goslinga en A.A. van Schelven. Goslinga gaf zijn baan op aan de HBS en werd benoemd tot hoogleraar in de algemene en vaderlandse geschiedenis sinds 1648 en het Middelnederlands. Zijn inaugurele rede *Koning Willem I als Verlicht Despoot* vond plaats op 8 juli 1918.

Met een tiental anderen besloot Goslinga in 1920 om het Gezelschap van Christelijke Historici⁴ op te richten. Het doel van het Gezelschap was dat de bijeengekomen historici onderwerpen uit hun vakgebieden, aan de hand van een lijst, konden bespreken. Twee jaar later nam hij samen met C. Gerretson de opdracht aan om een editie van de schriftelijke nalatenschap van G. Groen van Prinsterer te verzorgen. Goslinga zou het vierde deel verzorgen, maar heeft het nooit afgekregen. Wel verscheen, als onderdeel van het vierde deel, de *Briefwisseling van Mr. G. Groen van Prinsterer met Dr. A. Kuyper*,

¹ Het archief van Steketee is aanwezig op het Historisch Documentatiecentrum aan de VU onder collectienummer 232.

² Zie de rapporten van Goslinga in inventarisnummer 6.

³ Zie inventarisnummer 4.

⁴ Het archief van het Gezelschap der Christelijke Historici is aanwezig op het Historisch Documentatiecentrum onder collectienummer 343.

1864-1876 in 1937. Door Goslinga's grondige bestudering van Groen van Prinsterer raakte hij gespecialiseerd in het leven en werk van Groen van Prinsterer.

In 1926 werd Gosling rector aan de VU gedurende een jaar, waarna hij werd opgevolgd door A.A. Schelven. Toen hij voor de tweede keer aan de beurt was, sloeg hij dit af: 'Eer en ambten zocht hij niet.'⁵ In 1934 werd Goslinga benoemd tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. In 1955 nam hij afscheid van de VU als hoogleraar, een jaar nadat hij zijn zeventigste verjaardag had gevierd.

Goslinga stond bekend om het kritisch benaderen van andermans werk, maar ook van zijn eigen werk. Hij meende dat door gedetailleerd en kritisch te werk te gaan, men op wetenschappelijke wijze geschiedenis beoefende.⁶ Onderwerpen waar Goslinga zich in verdiepte, naast Groen van Prinsterer, waren de schoolstrijd, Bilderdijk en de afscheiding van 1834. Over elk van deze onderwerpen heeft hij wel een paar artikelen geschreven.⁷ Naast deze wetenschappelijke onderwerpen werkte Goslinga ook aan de familiestamboom van zijn moeders kant: de Steketees. Maar ook dit werk heeft hij niet af mogen zien, hij stierf in 1961. Zijn zoon Simon Sicco Goslinga nam het werk van hem over en publiceerde het boekje *Christiaan Stekete (1782-1864) en zijn geslacht* in hetzelfde jaar als zijn vaders dood.

Geschiedenis van het archief

Het archief van Goslinga werd door de Historische Commissie van de Vrije Universiteit aan het Historisch Documentatiecentrum overgedragen en bestond uit vier dozen. Er werd geen bruikbare ordening in het archief aangetroffen. Het archief is daarom geordend naar de levensloop van Goslinga, die onderverdeeld is in particulier leven en publiek leven. Een weergave van deze ordening is terug te vinden in de inhoudsopgave.

In het archief waren vrijwel alle stukken voorzien van een handgeschreven 'AG 1884' door een voormalige eigenaar van het archief. De schrijver heeft op stukken waar geen datum op stond vermoedelijke data geschreven, maar die bleken niet altijd juist. Daar waar nodig is de datum gecorrigeerd.

Hoogstwaarschijnlijk heeft Simon Goslinga het archief van zijn vader na diens dood beheerd. Jaarlijkse brieven van Adriaan Goslinga aan Simon Goslinga, daterende van 1930 tot 1938 en uit 1952, 1954, 1955, zijn in het archief beland. Bovendien zijn de stukken betreffende onderzoek naar de Stekete-genealogie afkomstig van Adriaan Goslinga, maar ook van Simon.

In het archief bevinden zich ook documenten van vóór 1961, die ogenschijnlijk niets met Goslinga te maken hebben. Deze zijn bijeengevoegd in het inventarisnummer 18. Een soortgelijke rubriek is te vinden onder inventarisnummer 35. Hier bevinden zich stukken van na het overlijden van Goslinga, die door een ander bij het archief gevoegd zijn..

In het archief bevindt zich correspondentie met I.I. Brants. Goslinga schreef een aantal brieven aan Brants in het Engels, die hij dan door Brants gecorrigeerd teruggestuurd kreeg. Brants gebruikte in enkele van zijn brie-

⁵ Herman Gerrit Schulte Nordholt, 'Adriaan Goslinga' in: *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde te Leiden, 1960-1961* (1961) 68.

⁶ Schulte Nordholt, 'Adriaan Goslinga', 62 en 63; W.J. Wieringa en M. van Os, red., *Wetenschap en rekenschap, 1880-1980: een eeuw wetenschapsbeoefening en wetenschapsbeschouwing aan de Vrije Universiteit* (Kampen 1980) 380.

⁷ Voor een overzicht van Goslinga's werken, zie bijlage 2.

ven de aanhef 'Tibeert' en ondertekende de brief met 'Reinaert'. Ook zijn er in een aantal van zijn brieven tekeningen van Reinaert terug te vinden.

In het archief waren twee overdrukken van *Adriaan Goslinga* (Leiden 1961) uit het *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde te Leiden*, 1960-1961 aanwezig. Eén exemplaar is verwijderd.

Literatuurlijst

- *Wie is dat? Biografische gegevens van Nederlanders die een voor-aanstaande plaats in het maatschappelijk leven innemen* 6 ('s-Gravenhage 1956).
- *Christiaan Steketee (1782-1864) en zijn geslacht* (z.p. 1961).
- Schulte Nordholt, Herman Gerrit, *Adriaan Goslinga* (Leiden 1961). Overdruk uit het *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde te Leiden*, 1960-1961.
- *Gegevens betreffende de Vrije Universiteit: Ter gelegenheid van haar 75-jarig bestaan op 20 oktober 1955 in opdracht van de directeuren der Vereniging voor Hoger Onderwijs op Gereformeerde Grondslag verzameld en uitgegeven* (Kampen 1955).
- Wieringa, W.J. en M. van Os, red., *Wetenschap en rekenschap, 1880-1980: een eeuw wetenschapsbeoefening en wetenschapsbeschouwing aan de Vrije Universiteit* (Kampen 1980).
- Deursen, A. Th. Van, *Een hoeksteen in het verzuild bestel: de Vrije Universiteit 1880-2005* (Amsterdam 2005).

Deze inventaris werd eind 2007 gemaakt door Erin Marie Jansen in het kader van haar studie geschiedenis aan de Vrije Universiteit.

In juli 2015 werden 4 omslagen uit archief 153, G. Kuiper toegevoegd aan dit archief. De stukken leken afgedwaald. Het betreft scripties met beoordelingen van medestudenten, aantekeningen van Goslinga en correspondentie, 1932-1955.

De reden van overbrenging ligt hierin dat de band met G. Kuiper niet duidelijk of concreet aantoonbaar is, de enveloppen en de correspondentie alle geadresseerd zijn aan Goslinga, dat aantekeningen in het handschrift zijn van Goslinga en ook de periode spreekt voor plaatsing in dit archief.

Hans Seijlhouwer, juli 2015

Inventaris

Correspondentie

- 1 Ingekomen brieven en briefkaarten, uitgaande brieven en kladden en afschriften van uitgaande brieven, 1897-1960 en z.d.
2 omslagen
N.B. Zie bijlage 3

Particulier leven

Steketee-familie en -genealogie

- 2 Brieven en aantekeningen betreffende onderzoek naar de Steketee-genealogie door Goslinga en Simon Goslinga, 1906-1971 en z.d.
4 omslagen
- 3 Handgeschreven gedichten door Adriaan Steketee; typoscripten van gedichten van Adriaan Steketee met doorslagen en aantekeningen, z.d.
2 delen en 2 omslagen

Jeugd

- 4 Dagvaarding voor Goslinga wegens slootje springen, 1896.
1 stuk
- 5 Overige stukken betreffende zijn jeugd, 1884-1896 en z.d.
1 omslag
- 6 Getuigschrift voor toelating tot een vrijwillige verbintenis bij het reservepersoneel van de landmacht, inschrijving bij de nationale militie en een op verzoek geschreven kladstuk over de vereniging 'Jonathan', 1901-1903.
1 omslag

Studie

HBS en gymnasium

- 7 Stukken betreffende zijn opleiding aan de HBS en het gymnasium, 1896-1903 en z.d.
1 omslag

Universiteit en archiefstudie in het buitenland

- 8 Zegel van de Societas Studiosorum Reformatorum (SSR) met opdruk: 'Libertas ex veritate', z.d.
1 stuk
- 9 Stukken betreffende de toelating, de resultaten en de rijksbeurs aan de Rijksuniversiteit te Leiden, 1904-1915.
1 omslag
- 9^a Kandidaats-, en doctoraalbul Nederlands, Universiteit Leiden, 1906 en 1909.
[Toegevoegd november 2013, uit collectie Historische Commissie]
- 10 Stukken betreffende zijn studententijd en de SSR, handgeschreven 'Wet v/d Leidsche Afd. der Unie Hendrik de Cock', 1905-1926 en z.d.
1 omslag
- 11 Studiereisverslag en andere stukken betreffende zijn archiefstudie in het buitenland, 1909-1911 en z.d.
1 omslag
- 12 Recensies over zijn proefschrift, 1915-1918.
1 omslag

Gezins- en persoonlijk leven

- 13 Stukken betreffende zijn huwelijk en familie, zijn verjaardagen en sinterklaasgedichten, visitekaartjes van zichzelf en zijn verloofde, 1907-1957 en z.d.
1 omslag
- 14 Persoonlijke stukken betreffende voedselbonnen uit de Eerste Wereldoorlog, persoonsbewijs en toewijzingsformulier voor rantsoenbonnen uit de Tweede Wereldoorlog, paspoortaanvraag en pamflet 'Aan de beschaafde wereld', 1916-1941 en z.d.
1 omslag
- 15 Stukken betreffende zijn benoeming tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw, 1934 en z.d.
1 omslag

- 16 Stukken betreffende zijn woning, 1951-1952 en z.d.
1 omslag
- 17 Stukken betreffende het verblijf van Goslinga en Simon Goslinga
in het Kurheim Marienhof te Bad Wörishofen, 1959-1960.
1 omslag
- 18 Losse stukken schrijfwerk en knipsels, 1860-1937 en z.d.
1 omslag

Overlijden

- 19 Stukken betreffende zijn overlijden, 1961.
1 omslag

Publiek leven

Carriere

Leraar gymnasium en HBS

- 20 Brief met toezegging tot zijn eervol ontslag als leraar aan het
Marnix-Gymnasium, 1913.
1 stuk
- 21 Stukken betreffende zijn leraarschap aan de HBS, 1915-1918.
1 omslag

Hoogleraar Vrije Universiteit

- 22 Artikelen betreffende zijn benoeming tot hoogleraar en recensies
van zijn inaugurele rede, 1918 en z.d.
1 omslag
- 23 Duitse akte opgemaakt te Stapelburg op 28 mei 1921, 1921
1 stuk
N.B. Tekst praktisch onleesbaar, alleen het bovenstaande was
eruit op te maken.
- 24 Kaartje betreffende een congres, aantekeningen voor colleges
met literatuur over Groen, een toespraak over Gerretson en
krantenartikelen betreffende college A.A. van Schelven en het
Nationaal Front, 1926-1933 en z.d.
1 omslag
- 25 Biografische gegevens van Goslinga bestemd voor publicatie in
Biographical Encyclopedia of the World en *Wie is dat?* Met
aantekeningen, 1954 en z.d.
1 omslag

- 26 Stukken betreffende zijn afscheid van de VU, 1955.
1 deel en 1 omslag

Goslinga als auteur

Groen van Prinsterer

- 27 Krantenartikelen en aantekeningen over Groen van Prinsterer, een artikel over de uitgave van *Schriftelijke Nalatenschap* en een citaat over een rede van Goslinga over Groen van Prinsterer, 1921-1962 en z.d.
2 omslagen
- 28 Stukken betreffende de boekbespreking door Goslinga over 'Groen van Prinsterer als correspondent (1848-1866), strijder-triumfator. Een studie' door G. Puchinger in *Antirevolutionaire Staatskunde*, 1951 en 1952 en z.d.
1 omslag

Overige werken

- 29 Stukken betreffende 'Dr. Karl Gützlaff en het Nederlandse protestantisme', stukken betreffende 'De besteding der gelden van het Fonds-Hugueton' en aantekeningen betreffende Slingelandt, A. Steketee en Reinaert, 1915-1940 en z.d.
1 omslag
- 30 'Jacob Peereboom', 'Wettelijke gelijkstelling van klassieke en niet-klassieke opleiding', 'Het einde der classis Amsterdam' (met correcties) en 'Het verblijf van den Prins van Oranje te Antwerpen in October 1830' (met correcties), 1919-1931 en z.d.
1 omslag
- 31 Boekbesprekingen van 'De beteekenis van de omwenteling van 1795' en 'De Belgische opstand van Dietsche zijde verklaard', 1927-1932.
2 stukken

Overige werkzaamheden

- 32 Stukken betreffende verschillende verenigingen, 1915-1941.
1 omslag
- 33 Manuscripten en typoscripten van toespraken en redevoeringen, 1927-1958 en z.d.
2 omslagen
N.B. Zie bijlage 4

Nagekomen stukken

- 34 Stukken betreffende biografische gegevens van Goslinga, 1961-1962.
1 omslag
- 35 ‘Adriaan Goslinga’ in: *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde te Leiden*, 160-1961 door H.G. Schulte Nordholt, 1961.
1 stuk
- 36 Losse stukken en knipsels, 1961-1972.
1 omslag
- Scripties met beoordelingen van medestudenten, aantekeningen van Goslinga en correspondentie, 1932-1955.
4 omslagen

Bijlage 1

Adriaan Goslinga in jaartallen

1884	Geboren te Bolsward op 26 september
1896 – 1903	Leerling aan HBS en gymnasium
1903 – 1909	Student aan de Rijksuniversiteit Leiden
1910 – 1911	Archiefstudie in Londen en Parijs
1911 – 1913	Leraar aan het Marnixgymnasium te Rotterdam
1915	Cum laude gepromoveerd in Nederlandse Letteren aan de Rijksuniversiteit te Leiden op het proefschrift <i>Slingelandt's Efforts towards European Peace</i>
1915 – 1918	Leraar aan de HBS te Winterswijk
1918 – 1955	Hoogleraar aan de VU; 8 juli 1918 benoeming tot hoogleraar in algemene en vaderlandse geschiedenis sinds 1648 en Middelnederlands, inaugurele rede <i>Koning Willem I als Verlicht Despoot</i>
1920	Oprichting van Gezelschap van Christelijke Historici door Goslinga, H.H. Kuiper, G. Breen en acht anderen
1922	Aanvaarding om samen met Gerretson de uitgave 'Schriftelijke Nalatenschap' door Groen van Prinsterer te verzorgen
1926	Huwelijk met Johanna Louise Huiskens
1926 – 1927	Rector aan de VU
1932	Oratie <i>De Belgische opstand van "Dietsche" zijde verklaard</i> gehouden op de 17 ^e wetenschappelijke samenkomst der Vrije Universiteit te Amsterdam
1934	Benoeming van Adriaan Goslinga tot ridder in de Orde der Nederlandse Leeuw
1955	Emeritaat
1961	Overleden op 2 februari

Bijlage 2

Bibliografie van Adriaan Goslinga⁸

1914

‘Levensbericht van A. Steketee’ in: A. Steketee, *Beschouwingen van een Christendenker: uit de nagelaten geschriften* (Kampen 1914), bijeengebracht door A. en C.J. Goslinga.

1915

Proefschrift: *Slingelandt's Efforts towards European Peace* (Den Haag 1915).

1918

Inaugurale oratie: *Koning Willem I als verlicht despoot* (Baarn 1918).

1919

‘Jacob Peerenboom’ (gest) in: *Annuaire Societas Studiosorum Reforatorum, Esto Quod Esse Videris* (1919).

‘Prof. Verdam’ (gest) in: *Stemmen des Tijds* (1919) 27-38.

1921

‘Wettelijke gelijkstelling van klassieke en niet-klassieke opleiding’ in: *Chr. M.O.* (1921).

1922/1923

‘Onderwijsgeschiedenis van Roomsche zijde’ in: *Tijdschrift voor Geschiedenis* 37 (1922) 383-399, en *Tijdschrift voor Geschiedenis* 38 (1923) 61-67.

1925

‘Het conflict Groen-Van der Bruggen’ in: *Christendom en Historie* (Amsterdam 1925).

De beschrijving van de geschiedenis van den Schoolstrijd: voordracht den 15den april 1925 gehouden op het Philologencongres te Groningen (Amsterdam 1925).

1926

‘Reinaert, vss. 3006-3007’ in *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde* 45 en 47 (1928).

Prof. Kohnstamm en het conflict Groen-van der Bruggen (Amsterdam 1926).

⁸ Deze lijst is gebaseerd op Herman Gerrit Schulte Nordholt, *Adriaan Goslinga* (Leiden 1961). Overdruk uit het Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde te Leiden, 1960-1961.

1927

De beteekenis van de omwenteling van 1795: rede, uitgesproken op den 46sten dies natalis der Vrije Universiteit (Amsterdam 1927).

1928

‘Rede bij de overdracht van het rectoraat’ in: *Jaarboek Vrije Universiteit* (1928).

‘De term “Scherpe Resolutie” als brandmerk voor de wet-Kappeyne’ in: *Antirevolutionaire Staatskunde* 4 (1928).

‘De gedachtenisviering van de Classis Amsterdam der Ned. H. Kerk.’ in *Ge-reformeed Theologisch Tijdschrift* 29 (1928) 265-277.

‘Ter inleiding van den Catalogus der Groen-tentoonstelling’ in *Antirevolutionaire Staatskunde* IV (1928).

1929

‘Dr. Japikse’s indeeling onzer geschiedenis sinds 1568’ in: *Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde* VI (Arnhem 1929).

‘Levensbericht van Dr. Joh. C. Breem, 10 november 1865 – 7 maart 1927’ in: *Handelingen en mededeelingen van de Maatschappij der Nederlandsche letterkunde te Leiden* (1928/29) 127-151.

A. Goslinga, S.W.F. Margadant en J. Wille, *Uit Noord- en Zuid-Nederlandsche bibliotheken: Vereeniging ‘Het Bilderdijkmuseum’ twintigste jaarverslag 1927-1928* (Den Haag 1929).

1930

‘Bilderdijk’s Fransche autobiographie’ in: *21e Jaarverslag Vereeniging het Bilderdijkmuseum 1928-1929* (Amsterdam 1930).

‘De uiteenzetting van Mr. Willem Bilderdijk’ in: *Wetenschappelijke bijdragen door hoogleraren der Vrije Universiteit aangeboden ter gelegenheid van haar vijftigjarig bestaan* (Amsterdam 1930).

1931

‘Het einde der classis Amsterdam’ in *Christendom en Historie* (Kampen 1931).

‘De Scheiding van 1830’ in *Antirevolutionaire Staatskunde* (1931) 430-466.

Voorwoord van A. Goslinga in: D. Langedijk, *Bibliographie van de Schoolstrijd 1795-1920* (‘s Gravenhage 1931).

1932

‘Toespraak bij de Bilderdijk-herdenking’ in: *23e Jaarverslag Vereeniging Het Bilderdijkmuseum* (1932).

De Belgische opstand van “Dietsche” zijde verklaard: referaat, verdedigd in de 17e wetenschappelijke samenkomst der Vrije Universiteit op 1 juli 1932 (Assen 1932).

1934

‘Openingsrede Afscheidingstentoonstelling’ in: *Van ‘s Heeren wegen: de Afscheiding van 1834 op 10. 11 en 12 October 1934 te Utrecht herdacht* (Kampen 1934).

‘Voorbericht’ in J.C. Breen, *Uit Amsterdam’s verleden* (Amsterdam 1934).

1935

Het Kabinet-Mackay (Kampen 1935).

‘Het conflict Groen-Beets’ in *De Vereeniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs, 1860-1935* (1935).

1936

‘Motieven tot partijvorming van Prot. Chr. Zijde in het midden der vorige eeuw’ in: *Eltheto* (1936).

1937

‘Der aufgekklärte Absolutismus in Holland’ in: *Bulletin of the international committee of historical sciences* 9 (1937). Vertaling *Antirevolutionaire Staatskunde* XIV (1938).

Briefwisseling van Mr. G. Groen van Prinsterer met Dr. A. Kuyper, 1864-1876 (Kampen 1937).

‘A. Steketee, een gebroken leven’ in: *Calvinistisch weekblad* 2 (1937).

1938

‘Het verlicht despotisme te onzent’ in: *Antirevolutionaire Staatskunde* XIV (1938).

1939

Groen van Prinsterer en de volksvrijheden. Leven en werken, Radio-v-u. III.

1939-1946

Archiefstukken, betreffende de Afscheiding van 1834 (Kampen 1939-1946).

1940

‘Mag Bilkderdijk’s tweede vrouw genoemd worden ‘Lang geen makke tante’?’ in: *Stemmen des tijds* 29 (1940) 253-260.

‘Dr. Karl Gützlaff en het Ned. Protestantisme in het midden der vorige eeuw’ in: *Mededeelingen, Tijdschrift voor Zendingwetenschap* 84 (1940-1941) 196-295.

1941

‘Bibliographie Prof. Dr. J. Woltjer’ in *Almanak Studentencorps Vrije Universiteit* (1941) 161-168.

1947

‘Nationaal en Gereformeerd, toespraak opening lessen Vrije Universiteit 30 sept. 1946’ in: *Vrije Universiteitsblad* 123 en 124 (1947).

1949

Van den Borchgrave van Couchi: fragment uit Atrecht (Leiden 1949).

1952

‘Groen van Prinsterer als leidinggevende persoonlijkheid’ in: *Antirevolutionaire Staatskunde* XXII (1952) 45-57.

‘Ontstaan en eerste ontwikkeling van het partijwezen te onzent in de vorige eeuw’ in: *Tijdschrift voor geschrift voor geschiedenis* 65 (1952).

1953

‘Toespraak ere-promotie Dr. A. J. van der Merwe’ in: *Vrije Universiteitsblad* 188 (1953).

1955

‘De Rotterdamse Schoolkwestie (1866-1868)’ in: *Antirevolutionaire Staatskunde* XXV (1955) 18-25, 57-65, 100-107, 136-143, 160-170.

1957

‘Het conflict Groen-Van der Bruggen opnieuw bezien’ in: *Ad fontes* 4 (1957) 285-315.

1959

Voordracht: *Vijftig jaren Bilderdijk Museum* (1959).

Onafgemaakt werk**1961**

Christiaan Steketee (1782-1864) en zijn geslacht (1961).

Goslinga heeft veel onderzoek verricht naar de achtergrond van de familie Steketee, maar stierf voordat het boekje af was. Simon Goslinga nam de taak daarna van hem over.

1967

G. Groen van Prinsterer, *Schriftelijke Nalatenschap* 5, brieven 4 (‘s Gravenhage 1967).⁹

Goslinga heeft ook gewerkt aan het vijfde deel van de *Schriftelijke Nalatenschap* van G. Groen van Prinsterer. Dit deel is deel vier van de briefwisseling. Hier zou hij alle briefwisseling door Groen van Prinsterer van 1866 tot 1876 behandelen maar kwam tot het jaar 1874. De laatste twee jaren waren slechts in een beginstadium toen hij overleed. J.L. van Essen nam de afwerking van het vijfde deel over.¹⁰

⁹ Deze titel ontbrak op de lijst van Schulte Nordholt, Herman Gerrit, *Adriaan Goslinga* (Leiden 1961). Overdruk uit het Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandse letterkunde te Leiden, 1960-1961.

¹⁰ G. Groen van Prinsterer, *Schriftelijke Nalatenschap* 5, brieven 4 (‘s Gravenhage 1967) voorwoord door J.L. van Essen.

Bijlage 3

Geadresseerden, data en afzenders van de correspondentie¹¹

Geadresseerde	Datum	Afzender
Lieve Adriaan	12 augustus 1897	zuster Aafke
Beste Adriaan	25 augustus 1903	moeder
Beste Adriaan	30 september 1903	S.T. Goslinga
Wel Ed geb Heer	8 oktober 1903	J.G. van Es namens het bestuur van HdC (Hendrik de Cock)
Amicimime	1 september 1904	vriend Koen
Waarde vriend	4 oktober 1905	Theod. G. Donner
Waarde vriend	30 december 1905	Theod. G. Donner
Waarde vriend	9 maart 1906	Theod. G. Donner
Geliefde ouders	[..] september 1906	Adr. Goslinga
Beste Gos	20 oktober 1906	[H]. h. Both
Waarde vriend	24 oktober 1906	Theod. G. Donner
Beste Gos	13 januari 1907	Theo.
Amice Gos	17 februari 1907	Teun.
Amice	22 april 1907	Teun.
Amice Gos	30 april 1907	Teun.
Am. Gos.	26 mei 1907	J. [H]. Teunisse
Amice Gos	21 augustus 1907	Teun.
Amice Gos	26 september 1907	J. [H]. Teunisse
Stoute jongen	1 november 1907	[...] en S.T.G.
Amice Gos	18 november 1907	Teun
Amice	[19 december 1907]	Kuyper
Waarde Gos	30 december 1907	Teun.
Amice Gos	5 januari 1908	Teun.
Amice Gos	23 januari 1908	Teun.
Amice Gos	27 januari 1908	Teun.
Amice Gos	4 februari 1908	Teun.
Amice Gos	[..] februari 1908	Teun.
Dr. Adriaan Goslinga	[9 juni 1909]	A. Steketee
Amice	8 juli 1909	[...] Blok
Geliefde Vader	5 januari 1910	Adriaan
Weledelgeb. Heer	17 juni 1910	A. [...] namens het bestuur van de SSR
Geliefde Ouders, Broers en Zusters	5 juli 1910	Adriaan
Geliefde Moeder, Broers en Zusters	13 juli 1910	Adriaan
Dear friend	13 juli 1910	Adrian Goslinga
Geliefde Ouders, Broers en Zusters	25 juli 1910	Adriaan
Dear friend	3 augustus 1910	Adr. Goslinga
L. A.	[6 augustus 1910]	A.B. Goslinga
Geliefde Ouders, Br. en Z.	8 augustus 1910	Adriaan

¹¹ Niet alle correspondentie was voorzien van een datum. Wanneer de datum er met potlood bijgeschreven was of kon worden afgeleid door het poststempel is dat aangegeven d.m.v []. Onleesbare gedeelte zijn aangegeven met [...]. Kladbrieven van Goslinga zonder aanhef, maar met een bijgeschreven naam zijn aangegeven door [] en zonder ondertekening met [A. Goslinga].

Waarde Goslinga	13 augustus 1910	Th. Bussemaker
Dear friend	3 september 1910	Adr. Goslinga
W. A.	12 september 1910	S.T. Goslinga
Geliefde Ouders, Broers en Zusters	22 september 1910	Adriaan
Beste Adriaan	31 oktober 1910	vader S.T. Goslinga en moeder, Aafke en [...]
Lieve Adrie	[24 september 1910]	Betsy en broer Wijbo
Zeer geliefde broeder Adriaan	9 oktober 1910	Aafke
My dear Brants	14 oktober 1910	(Adriaan)
Gel. O., Br. en Z.	16 oktober 1910	Adriaan
Geliefde ouders	27 oktober 1910	Adriaan
Beste Adriaan	31 oktober 1910	S.T. Goslinga
Waarde Goslinga	1 november 1910	Th. Bussemaker
H. Br.	9 november 1910	[...]
Geliefde vader	26 november 1910	Adriaan
Lieve moeder	29 november 1910	Adriaan
Waarde Adriaan	30 november 1910	vader S.T. en [...] Goslinga
Waarde Adriaan	12 december 1910	vader S.T. Goslinga
Geliefde Ouders, Broers en Zusters	18 december 1910	Adriaan
Waarde Adriaan	22 december 1910	your father S.T. Goslinga
Geliefde Ouders, Broers en Zusters	1 januari 1911	Adriaan
Amice	12 januari 1911	Th. Bussemaker
Geliefde Ouders, Broers en Zusters	29 januari 1911	Adriaan
Geliefde vader	16 februari 1911	Adriaan
Gel. A.	[17 februari 1911]	A.B. Goslinga
Geliefde Ouders, Broers en Zusters	26 februari 1911	A.
Waarde heer Goslinga	31 februari 1911	Th. Bussemaker
Gel. Broeder	[3 maart 1911]	A.B. Goslinga
Gel. Broeder	[17 maart 1911]	A.B. Goslinga
Geliefde Ouders, Broers en Zusters	21 maart 1911	Adriaan
W. A.	28 maart 1911	vader S.T. Goslinga
A. Goslinga	5 april 1911	E. [Beruta]
O onvolprezen Tibeert	8 april 1911	Reynaert
My dear Brants	7 juli 1911	A. Goslinga
My dear Tibeert	5 november 1911	Reynaert [T.J. Brants]
Amice	1 november 1912	Th. Bussemaker
Waarde Goslinga	15 december 1912	Th. Bussemaker
Mr. A. Goslinga	23 december 1912	Melrose
Waarde vriend Tibeert	1 juli 1913	Reynaert
[Antwoord aan brief van Reynaert		
van 1 juli 1913] (klad)	geen datum	(A. Goslinga)
[Cari fr]	[7 maart 1911]	Kuyper
Amice	25 mei 1914	Th. Bussemaker
Carissime frater	15 september 1914	Kuyper
Geen aanhef (afschrift)	14 december 1914	A. Goslinga Litt. Doct.
Waarde vriend! (klad)	31 december 1914	je vriend A.G.
Waarde vriend	5 januari 1915	II Brants
Waarde vriend	14 maart 1915	II Brants
Weledelgeb. Heer (klad)	28 juni 1915	Dr. A. Goslinga
Wel Ed zeer gel Heer	7 augustus 1915	[...]
Amice	8 augustus 1915	P. Geyl
Amice	12 augustus 1915	J. Verdam
Den Heer Dr. A. Goslinga	28 augustus 1915	de inspecteur v/h M.O. [Bruggenaet]
Geachte heer	31 augustus 1915	[Ha....]

Car. Call.	6 september 1915	Kuyper
Amice Goslinga	8 september 1916	[Dicksen]
Geliefde Vader	1 oktober 1916	zoon Adriaan
Beste A.	9 november 1917	vader
Waarde broeder	13 januari 1918	H. Bavènde
Gel. A.	18 september 1921	B. en A.
Hooggeachte neef	[24 september 1921]	[....]
Hooggeachte neef	[1 november 1921]	J.P. Tazelaar
Zeerg. N.	[5 november 1921]	tante B.
Beste Adrie	[10 november 1921]	Kees
Beste Adrie	[. november 1921]	Kees
Herrn Professor	13 september 1925	W. Michael
[Dr. J. Bruinooge] (klad)	[9 september 1926]	[A.Goslinga]
Den heer Prof. A.G.	14 februari 1928	A. Bovenberg
Hooggeleerde heer en [...]	2 april 1929	[Vetter]
[Hooggel. Heer] (klad)	6 september 1929	[A.Goslinga]
Beste Simon	31 augustus 1930	je pappie Adriaan
Simon Sicci Goslinga	26 augustus 1931	je pappie
Hooggeachte professor Goslinga	6 juli 1932	J.E. Castillon
Lieve Simon	[16 augustus 1932]	Mutti
Lieve Simon	23 augustus 1933	je pappie
Amici	30 oktober 1933	Gerretson
Amici collega	24 maart 1934	Gerretson
Beste Simon	[21 augustus 1934]	je pappie
Amice	24 september 1934	Dr. J. Wille
Geachte heer Goslinga	? april 1935	J.G. van Wille
Beste Simon	27 juni 1935	je vader Adriaan Goslinga
Lieve Simon	31 juli 1936	je pappie
Mon cher garçon	15 juni 1937	Ton pere Adriaan
Weledele Hooggeleerde heer	5 november 1937	A. van der Marel
Amice	31 december 1937	J. Wille
[aan Colijn] (klad)	12 maart 1938	[A.Goslinga]
Lieve Simon	8 juni 1938	pappie
[..]	16 augustus 1938	mutti
Hooggeachte professor	10 november 1940	Witlox
Hooggeachte professor	21 november 1940	Witlox
Beste Goslinga	23 mei 1941	Gerretson
Amice (klad)	5 juni 1941	[A.Goslinga]
Amice	9 juni 1941	L. van der Horst
Heer (klad)	[12 juni 1941]	[A.Goslinga]
Prof. Dr. A. Goslinga	[27 augustus 1941]	Gerretson
Hooggeachte heer Goslinga	[31 maart 1943]	C.W. de Vries
[Gerretson] (klad)	[april 1943]	[A.Goslinga]
Zeer geachte heer (klad)	7 mei 1943	A.G.
Amice (klad)	[6 oktober 1943]	[A.Goslinga]
Amice	17 november 1944	L. van der Horst
Beste Goslinga	[juni/juli 1945]	Gerretson
Beste Goslinga	15 juli 1945	Gerretson
[Gerretson] (klad)	21 juli 1945	[A.Goslinga]
[Gerretson] (klad)	[7 september 1945]	[A.Goslinga]
Amice	9 januari 1946	J. Smit
Beste Goslinga	23 mei 1947	Gerretson
Beste Gos	10 april 1948	Gerretson
Hooggeleerde heer	19 oktober 1948	J.H.H. Wameling
Hooggeachte professor	21 oktober 1948	J.H.H. Wameling
Amice	20 november 1948	Z.W. Sneller
Hooggeachte prof. Goslinga	29 november 1948	J.H.H. Wameling
Hooggeachte mevrouw Goslinga en Professor	november 1948	J.H.H. Wameling
Hooggeleerde heer Den	november 1948	J.H.H. Wameling

weled. heer H. Burger. Secretaris der stichting Psalmgezing	29 december 1948	geen afzender
Beste Gos	[25 juli 1949]	Gerretson
Amice Collega	21 juni 1949	C. Gerretson
Zeer waarde collega	27 juni 1950	G.M. den Hartogh
Amice	22 september 1951	[..] Smit
Gerretson (klad)	24 december 1951	[A.Goslinga]
Zeer geachte prof. Goslinga	18 februari 1952	D. Langedijk
[Gerretson] (klad)	13 maart 1952	A.Goslinga
Beste Goslinga	[17 maart 1952]	Gerretson
Amice	2 april 1952	P.Geyl
Amice collega	[12 april 1952]	Gerretson
P. Geyl (klad)	26 april 1952	[A.Goslinga]
Amice	16 mei 1952	P.Geyl
Beste Simon	22 juli 1952	je vader
Hooggeachte prof. Goslinga	16 december 1953	B.J. Brouwer
Beste Simon	15 juli 1954	je vader
Hooggeleerde heer	25 september 1954	J. Roelink
Hooggeleerde heer	25 september 1954	J. Roelink in opdracht van het bestuur van het Gezelschap van Christelijke Historici
Hooggeachte professor	23 november 1954	J.H.H. Wameling
Hooggeleerde heer	22 februari 1955	G. Fafié
Beste Simon	15 juli 1955	paps
[Gerretson] (klad)	29 september 1955	A.Goslinga
Hooggeachte leermeester	28 oktober 1955	H.G. Schulte Nordholt
Beste G.	1 november 1955	C. Gerretson
Hoogg. [...]	[1 november 1955]	A.G.
Beste Adri	6 januari 1957	Wijb
Waarde Goslinga	[1.] maart 1957	P.Geyl
[Geyl]	20 maart 1957	[A.Goslinga]
Beste Goslinga	16 augustus 1957	C. Gerretson
[Puchinger] (klad)	[23 november 1957]	[A.Goslinga]
Hooggeachte professor Goslinga	2 februari 1958	G. Puchinger
Puchinger (klad)	geen datum	[A. Goslinga]
Puchinger (klad)	5 februari 1958	A.G.
Hooggeachte Professor Goslinga	11 februari 1958	George Puchinger
Puchinger (klad)	13 februari 1958	[A.Goslinga]
Hooggeachte Professor Goslinga	16 februari 1958	G. Puchinger
Hooggeachte Professor Goslinga	20 februari 1958	George Puchinger
Puchinger (klad)	18 maart 1958	[A.Goslinga]
Zeer geachte professor Goslinga	1 april 1958	[..] Veenendaal
Hooggeachte Professor Goslinga	30 april 1958	G. Puchinger
Beste Goslinga	22 juli 1958	F.C. Gerretson
Hooggeleerde heer	30 juli 1959	J. Roelink
Zeer geachte professor Goslinga	25 september 1959	C.A. van Swigchem
Directie v/d [...] Lloyd [...]	[31 december 1960]	[A.Goslinga]
Lieve Adri	geen datum	Moeder en Bets
[...]	geen datum	[...]
Beste A.	geen datum	van vader
Lieve Adrie	11 april	M.E. Goslinga-Stegetee
L.A.	geen datum	zuster Sjoer
Lieve Adri	geen datum	moeder, Kees en A.

Geliefde vader
[Smit] (klad)

geen datum
4 januari [...]

Adriaan
A.G.

Bijlage 4

Titels van redevoeringen en toespraken¹²

Rede gehouden bij de overdracht van het Rectoraat aan de Vrije Universiteit aan Prof. Dr. A.A. van Schelven, op woensdag 21 september 1927.
Jorissen over Chesterfield's eerste ambassade in Den Haag (1728-1732), 14 mei 1932.
Iets uit schoolstrijd, 27 november 1936.
Toespraak gehouden bij den opening der lessen aan de Vrije Universiteit op 30 september 1946.
Philips van Almonde, 2 juli 1947.
Nederlands Oranje, 30 april 1948.
Gemeentevergadering, 9 maart 1949.
Ontstaan en ontwikkeling van het partijwezen te [...] in de vorige eeuw, 1951.
Prof. Gerretson †, 30 sept – 2 okt 1958.
Bijlagen [...] & [...], z.d.
Breel van Hogelanden en frw. [...] '48, z.d.
Geen titel; betreft het verlenen van het doctoraat aan A.J. van der Merwe, z.d.
Geen titel; betreft een toespraak gehouden op een lustrum, z.d.
Hervorming en zending, z.d.
Inleiding op gasthoogleraar over Gezelle, z.d.
Invloed van den Bijbel op onze taal, z.d.
Kuyper. Een zeer ernstig geschil. De Heraut 1870., z.d.
De Litt. Fac. en ons M.O., z.d.
Een moeilijke plaats in den Karel ende Elegast, z.d.
Nader bescheid, z.d.
Reactie op Verkuyl, z.d.
Recensie Diferee, z.d.
De tocht van Willem III naar Engeland, z.d.
Unie v. Utrecht, z.d.
[...], z.d.

¹² Niet alle stukken waren door Goslinga van een titel voorzien. Een aantal stukken hebben in potlood een titel gekregen, deze titels heb ik aangehouden in deze bijlage. Woorden die niet leesbaar waren zijn vervangen door [...].

Bijlage 5

Lidmaatschap van de Societas Studiosorum Reformatorum 'Libertas ex Veritate' van de Universiteit van Leiden, z.d.

Lidmaatschap van het Corps Hendrik de Cock 'Libertas ex Veritate' van de Universiteit van Leiden, 1903

Diploma van promotie tot doctor in de Nederlandse Letteren aan de Universiteit Leiden, 1915